

Posudek školitele na bakalářskou práci Lucie Holakovské „Biologické interpretace konceptů analytické psychologie“

Předkládaná práce se zabývá teorií archetypů C. G. Junga a jejím hodnocením z hlediska různých teorií vycházejících z darwinismu. Je psána poněkud těžkopádným jazykem, který občas znesnadňuje pochopení toho, co měla autorka na mysli.

Obsahově lze práci rozdělit na dvě části: první se zabývá popisem Jungova díla a vysvětlením teorie archetypů, druhá se zaměřuje na problém biologické relevance. První část nelze hodnotit jako podařenou, protože neznalý čtenář na jejím základě jen těžko může pochopit, co měl Jung svými termíny na mysli. Na ukázkou uvedme vnitřně rozpornou pasáž o nevědomí: „Nevědomí je vždy napřed před vědomím. Totiž právě z nevědomí přicházejí všechny lidské myšlenky. Člověk tedy není aktivním činitelem vytvářeče myšlenek. Nevědomí se skládá z obsahů, které byly dříve vědomé, ale byly z mysli vytěsněny nebo zapomenuty.“ (s. 13) Trochu lépe dopadá popis jednotlivých archetypů. Kapitoly 4 a 5 jsou nedostačivé obsahově i svým vztahem ke zbytku práce.

Druhá část práce se snaží o kritické zhodnocení teorie archetypů. Zde je škoda, že autorka kriticky nerozebírá pojem instinktu, který souvisí s možností darwinistického vysvětlení dědičnosti archetypálních představ. Klasická (Lorenz) i lidská (Bowlby) etologie přitom na tomto termínu staví a Jung se jeho analogií s archetypy podrobně zabývá (např. text O pojmu kolektivního nevědomí).

Závěrečná kapitola je sice obsahově poměrně kvalitní, ale je celá založena na výběrovém překladu jednoho Percivalova článku. Chybí závěrečná kritická diskuze nad tím, které archetypy lze pojmut do neodarwinistického rámce (anima a animus) a které jen velmi stěží (stín).

Autorce se nicméně daří představit základní obrysy Jungovy psychologie a správně hodnotí její problematičnost z hlediska darwinismu.

Otázka k obhajobě:

Na konci str. 39 uvádíte: „Zdá se, že anima a animus mají adaptivní hodnotu, jedinec je již připraven rozpoznat a vhodně reagovat na příslušníky opačného pohlaví.“ Takový přístup jde dobře v souladu se sociobiologií. Proč je tedy podle Percivala Stevensův projekt neudržitelný, jak se zdá ze závěru kap. na str. 41?

Hodnocení

Předkládaný text dostačuje požadavkům na bakalářskou práci, doporučuji ji k obhajobě a vzhledem k náročnosti tématu hodnotit stupněm D.

V Hradci Králové dne 20.6.2017

Mgr. Filip Jaroš, Ph.D.